

Datum van
inontvangstneming

:

11/06/2018

Zaak C-277/18

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

24 april 2018

Verwijzende rechter:

Tribunal Administrativo de Círculo de Lisboa (Portugal)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

12 april 2018

Verzoekende partij:

Henkel Ibérica Portugal, Unipessoal Lda

Verwerende partij:

Comissão de Segurança de Serviços e Bens de Consumo

I. Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Het geding betreft het door de Comissão de Segurança de Serviços e Bens de Consumo (commissie voor de veiligheid van diensten en consumptiegoederen, Portugal) opgelegde verbod op het in de handel brengen van detergents en toiletblokjes die worden verkocht door Henkel Ibérica Portugal, Unipessoal Lda., omdat zij, wegens hun uiterlijk, door de consument, inzonderheid kinderen, kunnen worden verward met speelgoed.

II. Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie: artikelen 34 en 36

Richtlijn 2001/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 3 december 2001 inzake algemene productveiligheid

Richtlijn 87/357/EEG van de Raad van 25 juni 1987 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende artikelen die door een

misleidend uiterlijk een gevaar vormen voor de gezondheid of de veiligheid van de consument

Richtlijn 1999/45/EG van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 1999 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten: artikel 2

III. Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Wetsbesluit nr. 69/2005 van 17 maart 2005 tot omzetting van richtlijn 2001/95/EG

Wetsbesluit nr. 150/90 van 10 mei 1990 tot omzetting van richtlijn 87/357/EEG

IV. Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Verzoekster is een eenpersoonsbvba naar Portugees recht, die specifiek detergents in de handel brengt en deel uitmaakt van het Henkel-concern, waarvan de Duitse vennootschap Henkel KGaA, met zetel in de Henkelstrasse te Düsseldorf, Duitsland, aan het hoofd staat. Het handafwasmiddel Sonalino wordt volledig in Duitsland geproduceerd en de toiletblokjes Sonasol WC Alessi worden in Duitsland geproduceerd, maar gevuld en verpakt in Hongarije.
- 2 Verzoekster bracht in Portugal de volgende producten in de handel:
 - i) het handafwasmiddel Sonalino (in de varianten verde [groen], azul [blauw] en amarelo [geel]);
 - ii) de toiletblokjes Sonasol WC Alessi Fresh Surfer (in de varianten Frutos Exóticos [Exotisch Fruit] en Toranja Rosa [Roze Grapefruit]), en
 - iii) de toiletblokjes Sonasol WC Alessi Wild Kayak (in de varianten Brisa Oceânica [Oceaanbries] en Laranja Fresca [Verse Sinaasappel]).
- 3 De verzoekende vennootschap verhandelde deze producten sinds 2006 tot halverwege december 2007, toen haar werd verboden om de betrokken producten nog langer te verkopen.
- 4 Het grafische aspect van het woord Sonasol is al lang in wezen hetzelfde.
- 5 Het handafwasmiddel Sonalino wordt momenteel door het Henkel-concern, waartoe Henkel Ibérica behoort, in de volgende landen op de markt gebracht (zij het onder verschillende handelsnamen): Duitsland, België, Frankrijk en Italië.
- 6 Op 11 maart 2008 werd Sonasol WC Alessi door het Henkel-concern op de markt gebracht (zij het onder verschillende handelsnamen) in 23 Europese landen, in het bijzonder – naast Portugal – in Oostenrijk, België, Nederland, Denemarken,

Kroatië, Tsjechië, Polen, Slowakije, Finland, Zweden, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Italië, Spanje en Zwitserland.

- 7 In maart 2007 en in augustus en september 2007 heeft de Autoridade de Segurança Alimentar e Económica (autoriteit voor voedsel- en economische veiligheid, Portugal) verschillende verpakkingen Sonalino en Sonasol WC Alessi (vooral deze laatste) in beslag genomen op verschillende verkooppunten (hypermarkten) in Portugal.
- 8 In geen enkel ander land waar deze producten op de markt werden gebracht, werd tot 11 maart 2008 enige klacht ingediend bij de autoriteiten door een consument of een concurrent, en evenmin vond enige inbeslagneming plaats of werden er onderzoeken geopend in verband met de in casu aan orde zijnde producten.
- 9 De betrokken producten bevatten Bitrex, een zeer bittere stof die moet voorkomen dat het product waaraan zij wordt toegevoegd, wordt ingeslikt, zoals vermeld op de achterkant van de verpakking van de betrokken producten.
- 10 Het merk Sonasol geniet in Portugal grote bekendheid als merk voor detergents en andere was-, onderhouds- en schoonmaakmiddelen.
- 11 De betrokken verpakkingen vermelden uitdrukkelijk waarvoor het product is bestemd.
- 12 Op de achterkant van de verpakkingen wordt het volgende vermeld: „Buiten het bereik van kinderen houden”. „Aanraking met de ogen vermijden. Bij aanraking met de ogen overvloedig met water afspoelen” en „Niet inslikken. Bij inslikken een arts raadplegen”.
- 13 Met het opnemen van deze aanduidingen houdt Henkel Ibérica zich louter aan de goede praktijken die in 2005 zijn vastgesteld door de Europese associatie voor detergents, waarbij een groot aantal detergentbedrijven uit heel Europa zich heeft aangesloten.
- 14 Bij gebruik worden de betrokken blokjes in de toiletpot gehangen. Zij zijn ontworpen om, zodra zij open zijn, bij elke spoelbeurt kleine hoeveelheden vloeistof af te geven.
- 15 De Comissão de Segurança de Serviços e Bens de Consumo heeft, nadat Henkel Ibérica haar opmerkingen had ingediend, op 7 maart 2008 een besluit over een reeks zaken vastgesteld, waarbij zij de eerdere besluiten in deze zaken als volgt bevestigde:

„a. De door Henkel [...] gedistribueerde producten ‚Lava-loiça Sonalino–Amarelo’, ‚Lava-loiça Sonalino–Verde’, ‚Lava-loiça Sonalino–Azul’, ‚Sonasol WC FreshSurfer – Frutos Exóticos’, ‚Sonasol WC FreshSurfer – Frutos Toranja Rosa’, ‚Sonasol WC WildKayak – Laranja Fresca’, ‚Sonasol WC WildKayak – Brisa Oceânica’ worden beschouwd als gevaarlijke imitaties, omdat het uiterlijk,

de kleur, de vormgeving en het volume ervan ertoe kunnen leiden dat de consumenten, inzonderheid jonge kinderen, ze verwarren met speelgoed en gebruiken voor een ander doel dan het doel waarvoor zij zijn ontworpen, aangezien zij zich binnen hun gezichtsveld en bereik bevinden, hetgeen een ernstig gevaar vormt voor met name vergiftiging bij inslikken, en/of voor oogletsels bij rechtstreekse aanraking met de producten, zoals op de etiketten van de betrokken verpakkingen wordt aangegeven;

b. De distributeur [...] wordt gelast [...] de hierboven aangeduide producten uit de handel te nemen;

c. Aangezien het een agressieve handelspraktijk betreft die niet mag worden aangemoedigd, en om op efficiënte wijze de gezondheid en de veiligheid van de consument te beschermen, wordt alle producenten van hygiënische en schoonmaakmiddelen aanbevolen [...] een duidelijk systeem op te zetten dat ervoor zorgt dat hun verpakkingen zich, inzonderheid door middel van kleur, etikettering, doordat de verkoopbenaming voldoende wordt benadrukt, of door middel van andere mechanismen, dermate onderscheiden dat wordt vermeden dat zij de vorm hebben van, of kunnen worden verward met speelgoed of met een ander soort voorwerpen voor kinderen en dat, als gevolg daarvan, ongevallen gebeuren;

[...].

15. Risico's: gelet op de bevindingen in de technische verslagen van het [Instituto Nacional de Engenharia, Tecnologia e Inovação, IP (INETI) (nationaal instituut voor ingenieurswetenschap, technologie en innovatie, Portugal)], het [Instituto Nacional de Emergência Médica-Centro de Informação Antivenenos (INEM-CIAV) (nationaal instituut voor medische urgenties – antigifcentrum, Portugal)] en de [Associação para a Promoção da Saúde Infantil (APSI) (vereniging voor de bevordering van de gezondheid van kinderen, Portugal)], kunnen de betrokken producten, gelet op de vorm waarin zij worden aangeboden – verpakkingen die lijken op speelgoed – inzonderheid jonge kinderen ertoe aanzetten deze te gebruiken voor een ander doel dan het doel waarvoor zij zijn ontworpen. Het feit dat de producten vrij aantrekkelijk zijn voor kinderen, dat zij met speelgoed kunnen worden verward, dat zij zich binnen hun gezichtsveld en – in het geval van de toiletblokjes – binnen hun bereik bevinden, zet hen ertoe aan deze aan te raken en te betasten, hetgeen kan leiden tot gevaar voor hun gezondheid, inzonderheid intoxicatiegevaar, zoals wordt aangegeven op de etiketten van de betrokken verpakkingen.// 18. Risicobeoordeling: naar aanleiding van een risicobeoordeling overeenkomstig de op heden geldende methodologie, die door de Europese Commissie is goedgekeurd, en aangezien 1) volgens de gegevens van het CIAV in Portugal in 2006 meer dan 75 % en in 2007 73 % van de consulten betrekking had op kinderen van vier jaar of jonger, 2) de overgrote meerderheid van intoxicaties bij kinderen zich voordoet als gevolg van inslikking, en 3) de producten uit gevaarlijke stoffen bestaan, luidt de conclusie dat de betrokken producten intoxicatiegevaar kunnen opleveren indien zij worden ingeslikt, en/of gevaar voor oogletsels bij rechtstreeks contact, en dat het gevaar

als ernstig moet worden beschouwd. Dit vloeit voort uit het volgende: - er bestaat een grote kans op letsels, aangezien de producten zich binnen het gezichtsveld en – in het geval van toiletblokjes – binnen het bereik van kinderen bevinden; - de letsels kunnen zeer ernstig zijn; - de producten kunnen, door het uiterlijk ervan, ertoe leiden dat consumenten – inzonderheid jonge kinderen – ze verwarren met speelgoed; het betreft dus zeer kwetsbare gebruikers. // De combinatie van al deze factoren leidt tot de classificatie ‚ernstig risico’. // Overeenkomstig het bepaalde in artikel 103, lid 1, onder a), van de Código do Procedimento Administrativo (Portugees wetboek bestuursprocesrecht) werd de marktdeelnemer niet gehoord [...] aangezien dringend een besluit moest worden getroffen.”

- 16 Het voornoemde besluit was gebaseerd op de technische fiches van de producten en op de technische verslagen waarom het INETI, het CIAV en de APSI waren verzocht.
- 17 De detergenten worden aangeboden in gekleurde plastic verpakkingen van 400 ml in de vorm van een pop, met een rode dop in de vorm van een muts en een blauwe tuit. De toiletblokjes met vloeibare inhoud worden aangeboden in een verpakking van plastic en karton en de vloeistof zit in een plastic verpakking van 60 ml in de vorm van twee poppen of van een pop en een surfplank. Een van de poppen bevat een donkerblauwe en de andere een lichtblauwe vloeistof.
- 18 Het technische verslag over de producten, opgesteld door het laboratorium voor analytische organische chemie en synthese van het INETI op 3 december 2007, is niet gebaseerd op de chemische of toxicologische analyse van de preparaten.
- 19 Het laboratorium voor analytische organische chemie en synthese van het INETI heeft één test uitgevoerd, beperkt tot het Ph-niveau, dat neutraal is.

VII. Grondslag

De voor te leggen vragen rijzen, ten eerste, omdat de Uniewetgeving inzake gevaarlijke preparaten niet specifiek ingaat op het concrete aspect van het risico dat de betrokken producten inhouden, in samenhang met het algemene beginsel van bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de consument, en, ten tweede, omdat het de lidstaten verboden is maatregelen vast te stellen die direct of indirect, daadwerkelijk of potentieel de intracommunautaire handel kunnen belemmeren.

VIII. Prejudiciële vragen

1) Is een nationale regeling, die in Portugal is opgenomen in wetsbesluit nr. 69/2005 van 17 maart 2005 en in wetsbesluit nr. 150/90 van 10 mei 1990, en die niet alleen het in de handel brengen verbiedt van producten die de gezondheid en de veiligheid van de consument in gevaar kunnen brengen omdat zij met levensmiddelen kunnen worden verward, maar ook van producten die, omdat zij

wegens hun uiterlijk met andere producten (inzonderheid speelgoed) kunnen worden verward, bij een normaal of redelijkerwijs voorspelbaar gebruik de gezondheid en de veiligheid van de consument, met name kinderen, in gevaar kunnen brengen, verenigbaar met het gemeenschapsrecht – in het bijzonder richtlijn 2001/95/EG van de Raad van 3 december 2001 inzake algemene productveiligheid, de artikelen 28 en 30 van het Verdrag (zoals vermeld in deze richtlijn) en richtlijn 87/357/EEG van de Raad van 25 juni 1988?

2) Staan de artikelen 34 en 36 van het Verdrag in de weg aan de toepassing van een nationale regeling die op het nationale grondgebied niet alleen het in de handel brengen verbiedt van producten die kunnen worden verward met levensmiddelen, in de zin van artikel 1, lid 2, van richtlijn [87/357], maar ook van andere producten, waarvan het uiterlijk de consument ertoe kan aanzetten ze te gebruiken voor een ander doel dan het doel waarvoor zij zijn ontworpen, ook wanneer het niet gaat om gevaarlijke preparaten in de zin van artikel 2 van richtlijn 1999/45/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de indeling, de verpakking en het kenmerken van gevaarlijke preparaten?